

1. บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแร่ธาตุและทรัพยากรธรรมชาติอย่างหลากหลาย เช่น แร่ดีบุก ทองแดง ถ่านหิน แก๊สธรรมชาติ และน้ำมันปิโตรเลียม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่ดีบุกที่มีอยู่เป็นจำนวนมากแควภาคใต้ของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่แล้วทั้งดีบุกและทองแดงใช้ในงานอุตสาหกรรมอย่างมากหลายประเภท ทองแดงหรือ คอปเปอร์(copper, Cu) เป็นธาตุที่มีเลขอะตอม 29 เมื่อทำปฏิกิริยากับออกซิเจนจะกลายเป็นคอปเปอร์ออกไซด์ ทองแดงเป็นโลหะทรานซิชันสามารถตัดได้ง่ายจึงใช้แพร่หลายในผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ใช้เป็นสายลวดทองแดง เครื่องจักรไฟฟ้า โดยเฉพาะแม่เหล็กไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า หลอดสุญญากาศหลอดรังสีแคโทด (cathode ray tube) เมื่อนำไปผสมกับนิกเกิล เช่น คิวโปรนิกเกิล(cupronickel) และ โมเนล (Monel) ใช้เป็นวัสดุที่ไม่กร่อนสำหรับสำหรับสร้างเรือ[3] คอปเปอร์ออกไซด์ (CuO) เป็นสารประกอบทางเคมีที่มีความสำคัญมากในอุตสาหกรรมด้านต่างๆ และเนื่องจากคอปเปอร์ออกไซด์มีสมบัติเป็นสารกึ่งตัวนำ ชนิด p (p-type) มีแถบช่องว่างพลังงาน(band gap) 1.2 eV จึงมีความสำคัญมากในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เช่นใช้ในการทำอุปกรณ์ solar energy transformation สารกึ่งตัวนำ (semiconductor) อุปกรณ์ทางไฟฟ้าและทางแสง ออปโตอิเล็กทรอนิกส์(optoelectronics devices) และ ตัวตรวจจับ(sensors) [1-2] ดีบุก (Tin; Sn) ในธรรมชาติอยู่ในรูปแบบของออกไซด์ ในแร่แคสซิเทอไรต์ (cassiterite) เป็นโลหะที่ไม่ดี มีสถานะเป็นของแข็ง มีเลขอะตอม 50 มีมวลอะตอม 118.710 กรัมต่อโมล ในสภาพปกติดีบุกมีสมบัติเป็นโลหะ จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับธาตุโลหะและกึ่งโลหะอย่างคาร์บอนและซิลิกอน อย่างไรก็ตาม หากทิ้งไว้ในที่อุณหภูมิต่ำกว่า 13 องศาเซลเซียส ดีบุกสามารถเปลี่ยนอัญรูปไปเป็นโลหะที่เรียกกันว่า ดีบุกเทา (gray tin) มีความหนาแน่น 5.769 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร มีลักษณะคล้ายกับคาร์บอนหรือซิลิกอน ดีบุกในรูปที่เป็นโลหะจะมีสีขาวเงิน (white tin) มีความหนาแน่น 7.265 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร จุดหลอมเหลวต่ำ (231.93 องศาเซลเซียส) เนื้ออ่อน สามารถตีเป็นแผ่นบางได้ ทนต่อการกัดกร่อนและถูกออกซิไดซ์ในอากาศได้ดี เนื่องจากดีบุกมีความแข็งแรงต่ำไม่สามารถนำมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้งานโดยตรงได้ ดังนั้น การใช้ประโยชน์ของดีบุกจึงมักอยู่ในรูปของการนำไปเคลือบหรือผสมกับโลหะอื่น พบในโลหะผสมหลายชนิด ใช้ประโยชน์ในการเคลือบโลหะทำภาชนะบรรจุอาหาร เพื่อป้องกันการกัดกร่อน ทำโลหะผสม เช่น ดีบุกผสมกับทองแดง เป็นทองสัมฤทธิ์/ทองบรอนซ์, ดีบุกผสมกับทองแดงและพลวง เป็นโลหะพิวเตอร์, ดีบุกผสมกับตะกั่ว เป็นตะกั่วบัดกรี [3-4] จากรายงานการวิจัยพบว่า เมื่อดีบุกถูกสังเคราะห์ขึ้นในรูปของสารประกอบออกไซด์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมากในวงการวิทยาศาสตร์ ทินไดออกไซด์ (Tin dioxide) มีสัญลักษณ์ทางเคมีคือ SnO₂ มีมวลโมเลกุล 150.71 กรัมต่อโมล มีความหนาแน่น 6.95 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร จุดหลอมเหลวที่ 1630 องศาเซลเซียส จุดเดือดที่ 1800 ถึง 1900 องศาเซลเซียส โครงสร้างผลึกเป็นแบบ tetragonal ทินไดออกไซด์มี

สมบัติเป็นสารกึ่งตัวนำชนิดเอ็น (n-type) มีแถบช่องว่างพลังงาน (band gap) 3.6 อิเล็กตรอน โวลต์ (eV) ที่ 300 องศาเซลเซียส จึงมีความสำคัญในการนำไปประยุกต์ใช้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และสมบัติทางแสง ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย อาทิเช่น ตัวตรวจจับ (gas sensors) [5], ขั้วโปร่งแสง (transparent conducting electrodes) [6], ทรานซิสเตอร์ (transistor) [7], เซลล์สุริยะ (Solar cells) [8] เป็นต้น ทั้งนี้ การสังเคราะห์ โครงสร้างนาโนของทินไดออกไซด์สามารถสังเคราะห์ได้หลายกระบวนการ การใช้สารตั้งต้นที่แตกต่างกัน ที่สภาวะที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดโครงสร้างนาโนที่มีรูปร่างที่แตกต่างกัน โครงสร้างนาโนของ CuO และ SnO₂ เมื่อนำมาประดิษฐ์เป็นรอยต่อ หรือชั้นฟิล์ม จะทำให้เกิดปรากฏการณ์และอันตรกิริยาที่แตกต่าง หลากหลาย เช่น nano-solar cell nano-semiconductor หรือ nano-sensor materials เป็นต้น ทำให้เกิด ประโยชน์หลากหลายในการนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยที่ เป็นที่ต้องการของประเทศต่อไป

1.2 ทฤษฎีและกรอบคิดของโครงการวิจัย

วัสดุนาโน (nanomaterials) เป็นวัสดุนักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกให้ความสนใจอย่างมากมา และเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากศักยภาพของวัสดุนาโนที่สามารถทำการปฏิบัติงาน ด้านวัสดุศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และทางการแพทย์ ให้เกิดขึ้นและนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่าง มหาศาล โดยผ่าน โครงสร้างในระดับอะตอม ซึ่งเป็นตัวควบคุมสมบัติทางด้าน วิศวกรรมศาสตร์ สมบัติทางฟิสิกส์และทางเคมี เช่น สภาพแม่เหล็ก ตัวกระตุ้นปฏิกิริยา(catalysis) หรือ พลังงานแสง เป็นต้น โครงสร้างนาโน (nanostructures) โดยทั่วไปจะแบ่งมิติได้ 3 รูปแบบด้วยกันคือ รูปแบบที่เป็นศูนย์มิติ (0-dimension) รูปแบบที่เป็นหนึ่งมิติ (1-dimension) และรูปแบบที่เป็นสองมิติ (2-dimension) ตัวอย่างของรูปแบบโครงสร้างนาโนศูนย์มิติ ได้แก่ อนุภาคนาโน (nanoparticles) อนุภาคควอนตัม (quantum dots) ตัวอย่างของรูปแบบโครงสร้างนาโนหนึ่งมิติ ได้แก่ ท่อนาโน (nanotubes) เส้น ลวดนาโน (nanowires) แท่งนาโน (nanorode) เข็มขั้วนาโน (nanobelts) ริบบิ้นนาโน (nanoribbons) ตัวอย่าง ของรูปแบบโครงสร้างนาโนสองมิติได้แก่ ฟิล์มบาง (thin films) แผ่นนาโน (nanosheets) เป็นต้น รูปแบบ โครงสร้างนาโนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวิธีการ สภาวะ ในการสังเคราะห์ เทคโนโลยีสำหรับเตรียมอนุภาคนา โนมีหลากหลายแนวทาง ดังนี้ [9]

1. เตรียมจากกระบวนการไอระเหย (vapor process) ได้แก่ กระบวนการการเคลือบหรือ ตกตะกอนไอระเหยทางฟิสิกส์ (physical vapor deposition; PVD) การเคลือบหรือตกตะกอนไอระเหยทาง เคมี (chemical vapor deposition; CVD) และการฉีดพ่นละอองสาร
2. เตรียมจากกระบวนการทางของเหลว (liquid process) ได้แก่ วิธีโซลเจล (sol-gel) และวิธีการทางเคมี
3. เตรียมจากกระบวนการทางของแข็ง (solid process) ได้แก่ การบดหรือการผสมเชิงกล และการสังเคราะห์ทางเคมีเชิงกล (mechanochemical)

4. เตรียมจากกระบวนการผสมผสาน (combined process) เป็นการสังเคราะห์วัสดุนาโนที่ใช้หลายวิธีการ หรือหลายวิธีการมาผสมผสานกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการ

การเตรียมอนุภาคนาโนจากสถานะไอระเหยและของเหลวมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง 3 ขั้นตอน คือ การก่อตัว (nucleation) การเกาะกลุ่ม (coalescence) และการเติบโต (growth) อนุภาคนาโนจะเริ่มเกิดจากการก่อตัวจากแก่นกลาง จากนั้นจึงค่อย ๆ เกาะกลุ่ม และรวมตัวกันเกิดเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ขึ้น สำหรับวิธีการความร้อนส่วนใหญ่นิยมใช้กัน 2 วิธี คือ วิธีไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา (non-catalyst-based) และวิธีใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา (catalyst-based)

การสังเคราะห์วัสดุนาโนชนิดต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนาวินยาศาสตร์และเทคโนโลยีในหลายด้าน เช่น ด้านอิเล็กทรอนิกส์ เซรามิกส์ ตัวเก็บข้อมูลแม่เหล็ก (magnetic data storage) ตลอดจนวิทยาการด้านอื่นๆ มากมาย งานวิจัยวิทยาศาสตร์พื้นฐานของวัสดุนาโนเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิทยาศาสตร์ให้ความสนใจ โดยเฉพาะศักยภาพของวัสดุนาโนที่มีประโยชน์อย่างมากมาย โดยเฉพาะในทางอุตสาหกรรม การสังเคราะห์วัสดุที่มีความบริสุทธิ์สูง การเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม คุณลักษณะเฉพาะของโครงสร้างใหม่และคุณสมบัติต่างๆ ของวัสดุนาโน การเตรียมผลิตภัณฑ์จากอนุภาคนาโนที่มีความหนาแน่นสูงและมีสิ่งเจือปนต่ำและการเก็บรักษาสภาพรายละเอียดของเม็ดผลึกเพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณสมบัติเชิงกลจะมีความสัมพันธ์กับขนาดของวัสดุในระดับนาโนสเกล[10-11]

การสังเคราะห์โครงสร้างนาโนคอปเปอร์ออกไซด์ (CuO nanostructures) และทินไดออกไซด์ (SnO₂ nanostructures) จะมีประโยชน์ต่องานวิจัยหลายด้าน และเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนานาโนเทคโนโลยี (nanotechnology) และสามารถนำประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมากมาย การเตรียมวัสดุโครงสร้างนาโนของคอปเปอร์ออกไซด์ โดยทั่วไปแล้วสามารถดำเนินการสังเคราะห์ได้หลายกระบวนการ การสังเคราะห์แท่งนาโนคอปเปอร์ออกไซด์ สามารถเตรียมได้จากกระบวนการ thermal treatment ของแผ่นทองแดง เผาที่อุณหภูมิประมาณ 400 °C ในอากาศ จะมีชั้นสีดำๆมาเกาะที่แผ่นทองแดงเป็นชั้นๆ ซึ่งเกิดจากการที่ ออกซิเจนทำปฏิกิริยา (oxidation) กับแผ่นทองแดง จะสังเคราะห์ได้ CuO nanorods มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20-150 nm ความยาวหลายไมโครเมตร เป็นผลึกเดี่ยว (single crystal) และมีโครงสร้างเป็นแบบ monoclinic structure[12-13] หรือ เตรียมจากกระบวนการ thermal decomposition ของสารตั้งต้น CuC₂O₄ ซึ่งเกิดจากการทำปฏิกิริยาทางเคมีจาก copper acetate (Cu(CH₃COO)₂·H₂O), oxalic acid (H₂C₂O₄·2H₂O), nonyl phenyl phenyl ether (9)/(5)(NP-9/5) และ NaCl ผสมให้เข้ากันแล้วบด นำไปทำให้แห้งโดยอบที่อุณหภูมิ 70-80 °C เป็นเวลาหลายชั่วโมง เผาในเตาที่อุณหภูมิประมาณ 950 °C ในอากาศ จะสังเคราะห์ได้ CuO nanorods ยาวประมาณ 1-3 μm มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 30-100 nm เป็นผลึกเดี่ยว (single crystal) และมีโครงสร้างเป็นแบบ monoclinic structure [14] ยังมีการสังเคราะห์นาโนที่ใช้ตัวกระตุ้น โดยใช้สารประกอบของกรดเกลือและ NP9 โดยใช้ 4 g (Cu(OAC)₂·2H₂O, 5 g H₂C₂O₄·2H₂O และ 10 ml NP9 ผสมและบดรวมกันแล้วล้างด้วยน้ำกลั่น แล้วล้างด้วยเอทานอล 3 ครั้งจะได้ สารประกอบ CuC₂O₄ นำไปเผาที่อุณหภูมิ 310 °C จะเกิดอนุภาค CuO ขึ้น นำสาร

ตัวอย่างที่ได้ ผสมกับ KCl , LiCl เผาที่ 650°C ล้างด้วยน้ำกลั่นและเอทานอลหลายๆ ครั้ง อบให้แห้งที่ อุณหภูมิ 70°C จะสังเคราะห์ได้ CuO nanorods และ CuO nanoparticles และการบดเป็นการเพิ่มความเร็ว ของโมเลกุล ซึ่งเป็นตัวช่วยให้เกิดปฏิกิริยา การให้ความร้อนที่อุณหภูมิที่ต่างกันก็ทำให้เส้นผ่านศูนย์กลาง ของ CuO nanorods ต่างกันด้วย[13] จากรายงานการวิจัยพบว่า CuO nanowires ซึ่งเตรียมจากปฏิกิริยา oxidation โดยการเผาแผ่นทองแดงที่อุณหภูมิ 600°C ในบรรยากาศปกติ CuO nanowires ที่สังเคราะห์ได้จะ นำไปศึกษาตัวตรวจจับแก๊สเอทานอล[15] . ผง CuO ซึ่งผสมกับ ผง BiTiO₃ อัดด้วยแรงดันให้เป็นรูปเม็ดคยา นำไปเผาที่อุณหภูมิ 773 K เป็นเวลา 3 ชม. ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะนำไปประดิษฐ์ตัวตรวจจับแก๊ส CO₂[16] นอกจากนี้โครงสร้างนาโนของผลึก CuO ยังถูกนำไปศึกษาแก๊สที่เป็นมลพิษ เช่น CO และ NO₂ อีกด้วย[17] Zheng และคณะ [18] ได้ทำการสังเคราะห์โครงสร้างนาโนของทินไดออกไซด์ โดยการเตรียมจากผงทิน ไดออกไซด์ (SnO powders) 0.5 กรัม หมก (immersed) ในสารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H₂O₂) 10 มิลลิลิตร นาน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นเติมกรดเกลือ (NaCl) 4 กรัม ก่อนนำไปเผาในเตาที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียส นาน 1 ชั่วโมง นำตัวอย่างที่ได้ล้างด้วยน้ำกลั่นหลายๆ ครั้ง สังเคราะห์ได้โครงสร้างนาโนทิน ไดออกไซด์รูปร่างแบบแท่ง(nanorods) เส้นผ่านศูนย์กลาง 20 ถึง 60 นาโนเมตร ยาวหลายไมโครเมตร Li และคณะ [19] ได้สังเคราะห์โครงสร้างนาโนโดยวิธีการใช้คาร์บอนเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา (carbon- assisted) โดยการใช้ สารประกอบ ทินได-ออกไซด์ผสมกับผงแกรไฟต์ (graphite powders) เป็นสารตั้งต้น (material sources) เผาที่อุณหภูมิ 850 องศาเซลเซียส นาน 2 ชั่วโมง ภายใต้บรรยากาศแก๊สไนโตรเจนบริสุทธิ์ (high-purity N₂) สังเคราะห์ได้เส้นลวดนาโนทินไดออกไซด์ (SnO₂ nanowires) เส้นผ่านศูนย์กลาง 50 ถึง 200 นาโนเมตร อัตราส่วนระหว่างพื้นที่ผิวต่อปริมาตร 2×10⁷ ต่อเมตร ถึง 8×10⁷ ต่อเมตร ซึ่งเป็นไปตาม กลไกของ ไอ-ของเหลว-ของแข็ง (vapor-liquid-solid processes; VLS) มีรายงานการวิจัยหลายเรื่อง พบว่า เข็มขนาดนาโนทินไดออกไซด์ (SnO₂ nanobelts) สังเคราะห์ได้โดยวิธีการใช้น้ำเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา (water- assisted) โดยใช้ผงทิน (pure Sn powders; 99.999%) 0.3 กรัม เป็นสารตั้งต้น ภายใต้บรรยากาศแก๊สอาร์กอน ซึ่งมีอัตราการไหล 20 sccm (standard cubic centimeters per minute) ที่อุณหภูมิ 850 องศาเซลเซียส นาน 1 ชั่วโมง [20] หรือใช้แผ่นดีบุก (Sn foil; 99.0%) เผาที่อุณหภูมิ 1100 องศาเซลเซียส นาน 2 ชั่วโมง สังเคราะห์ ได้เข็มขนาดนาโนทินไดออกไซด์ (SnO₂ nanobelts) บนฐานรองรับซิลิกอน (silicon substrate) ตามกลไก ไอ-ของเหลว-ของแข็ง (vapor-liquid-solid processes; VLS) [21] จากรายงานการวิจัยของ Ansari และคณะ [22] พบว่าอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ (SnO₂ nanoparticles) สังเคราะห์โดยวิธีโซเจล (so-gel method) ซึ่งเตรียม จากสารละลายทินเตตระคลอไรด์ (SnCl₄.5H₂O) 0.1 โมล ผสมกับแอมโมเนีย (NH₄OH) ให้แห้งด้วยการ กวน (stirring) ที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส นาน 24 ชั่วโมง เกิดเป็นวุ้นสีขาวขุ่น (milky-white gel) นำ ตัวอย่างที่ได้ล้างด้วยน้ำกลั่นหลายๆ ครั้ง และนำไปเผาที่อุณหภูมิ ในช่วง 300 องศาเซลเซียส ถึง 950 องศา เซลเซียส นาน 4 ชั่วโมง นอกจากนั้นการสังเคราะห์โครงสร้างนาโนทินไดออกไซด์สามารถทำได้โดยใช้ผง ทิน (Sn powders) ผสมกับผงกำมะถัน (S powders) และผงแอมโมเนียมคลอไรด์ (NH₄Cl powders) ใน อัตราส่วนที่แตกต่างกัน เป็นสารตั้งต้น และเผาที่อุณหภูมิในช่วง 300 องศาเซลเซียส ถึง 800 องศาเซลเซียส

ในอากาศ นาน 5 ชั่วโมง สังกะสีได้ผลึกนาโนทินไดออกไซด์ (SnO_2 nanocrystals) ขนาด 25 ถึง 170 นาโนเมตร โดยประมาณ [23] Ansari และคณะได้เตรียมอนุภาคนาโน SnO_2 โดยวิธี so-gel แล้วไปทำฟิล์มหนา พบว่ามีความไวต่อการตรวจจับก๊าซไฮโดรเจน [24] SnO_2 ซึ่งถูกโด๊ปด้วย Pd ถูกนำไปศึกษาเป็นตัวตรวจจับการทำปฏิกิริยาระหว่างน้ำกับแก๊ส CO [25] Jain และคณะรายงานว่าตัวตรวจจับแก๊ส LPG ของ SnO_2 gas sensor ความไวของปฏิกิริยาจะขึ้นกับขนาดของเกรนอนุภาค Ni และ Al ที่ใช้เป็นสารเจือ [26].

การทำโครงการวิจัยนี้จะเตรียม CuO nanostructures และ SnO_2 nanostructures เพื่อใช้เป็นตัวตรวจวัดแก๊ส และนำไปสู่การสร้างชั้นของ CuO nanostructures และ SnO_2 nanostructures เพื่อประดิษฐ์เป็นตัวตรวจจับแก๊สหลายๆชนิด ชั้นของ CuO และ SnO_2 โครงสร้างนาโนยังสามารถพัฒนาไปสู่งานวิจัยในอีกหลายด้าน ทำให้เกิดการพัฒนางานวัสดุรูปใหม่ๆ หรือองค์ประกอบของวัสดุใหม่ๆ ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาวงการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ เช่น การเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่น่า ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. สังเคราะห์และศึกษาลักษณะบ่งชี้ของ CuO และ SnO_2 nanostructures
2. ประดิษฐ์อุปกรณ์ตรวจจับแก๊สจาก CuO และ SnO_2 nanostructures

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการวิจัย

1. สรุปรายงานการวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
2. เพิ่มมูลค่าและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ
3. เป็นแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง หรือการผลิตเพื่อการค้า เช่น solar cell, technology semiconductor, electronics, computer, new materials หรือ nano-materials

หน่วยงานที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. กระทรวงพลังงาน
3. กระทรวงอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. เตรียมถ่านกะลามะพร้าวที่มีปริมาณคาร์บอนสูงเพื่อใช้เป็นตัวกระตุ้น
2. ทำการสังเคราะห์ CuO nanostructures โดยกระบวนการ thermal oxidation หรือกระบวนการทางเคมี
3. ทำการสังเคราะห์ SnO₂ nanostructures โดยกระบวนการ thermal evaporation
4. ศึกษาสมบัติทางฟิสิกส์และโครงสร้างนาโนของ CuO และ SnO₂ โดยเครื่อง XRD, XRF, SEM, หรือ TEM
5. ประดิษฐ์อุปกรณ์ตรวจจับแก๊ส เช่น CO₂, ethanol gas จากวัสดุโครงสร้างนาโน CuO และ SnO₂ ที่เตรียมได้
6. วิเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้ ศึกษาแนวทาง หรือ กระบวนการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ทางด้านอื่นๆ